

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 11Co/100/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5112236741
Dátum vydania rozhodnutia: 23. 09. 2013
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eva Malíková
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2013:5112236741.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Evy Malíkovej a členov senátu JUDr. Romana Tichého a JUDr. Adriany Gallovej v právnej veci navrhovateľa: KVANTUM Slovakia, s. r. o., so sídlom Matice Slovenskej 8, Prievidza, IČO: 36 334 359, právne zastúpený JUDr. Máriou Habalčíkovou, advokátkou, so sídlom A. X. W., proti odporcovi: V. S., nar. XX. X. XXXX, bytom C. č. XXX, štátny občan SR, v konaní o zaplatenie 1.038,40 eur s príslušenstvom, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Žilina č. k. 17C/2/2013-61 zo dňa 22. apríla 2013, takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu vo výroku, ktorým vo zvyšnej časti návrh navrhovateľa zamietol a vo výroku o trovách konania **p o t v r d z u j e .**

Vo zvyšku **s a r o z s u d k u n e d o t ý k a .**

Odporcovi náhradu trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a .**

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom súd rozhodol, že odporca je povinný zaplatiť navrhovateľovi sumu 611,02 eur spolu s úrokom z omeškania 9 % ročne zo sumy 611,02 eur od 23. 5. 2012 do zaplatenia. Vo zvyšnej časti súd návrh navrhovateľa zamietol a rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

Rozsudok okresného súdu sa opiera o ust. § 1 ods. 1, § 2 písm. d), § 11 ods. 1 písm. b) zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch; o ust. § 39, § 53 ods. 1, 2, 5, § 517 ods. 1, § 544 ods. 1, 2, § 657, § 658 ods. 1 Občianskeho zákonníka, § 3 ods. 1 nariadenia vlády č. 87/1995 Z. z., ktorým sa vykonávajú niektoré ust. Občianskeho zákonníka v znení neskorších predpisov.

Postupujúc podľa zhora uvedených ustanovení zákona a po vykonaní dôkazov prvostupňový súd ustálil, že medzi účastníkmi ide o zmluvu o pôžičke, ktorá má charakter spotrebiteľskej zmluvy, na základe ktorej navrhovateľ poskytol odporcovi peňažnú pôžičku vo výške 700,- eur, ktorú sa zaviazal zaplatiť spolu s dohodnutou výškou úroku 3,2 % mesačne, t. j. na 2 roky 76,8 % vo výške 538,40 eur. Odporca ako dlžník porušil záväzok uhradiť navrhovateľovi poskytnuté peňažné záväzky. Ďalej okresný súd dôvodil, že v konaní nebolo sporné, že odporca uhradil 270,- eur. Súd sa zaoberal výškou dohodnutého úroku z istiny úveru, ktorý činil za 2 roky sumu 538,40 eur (z úveru 700,- eur), čo je 38,45 eur ročne. Z internetovej stránky NBS súd preveroval priemerné úrokové miery podobného úveru v bankách a zistil, že pri spotrebiteľskom úvere so splatnosťou od 1 do 5 rokov za IV. štvrťrok 2011 predstavuje 12,93 % p. a. a na základe uvedeného vyhodnotil, že dohodnutý úrok medzi účastníkmi v danom prípade bol viac ako 2-násobne vyšší. Podľa okresného súdu dohoda o výške úrokov sa nesmie priečiť dobrým mravom

podľa § 39 Občianskeho zákonníka, inak je právny úkon absolútne neplatný. Poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR 1MCdo 1/2009 zo dňa 31. 7. 2009, nakoľko za dobré mravy sa považuje súhrn etických, všeobecne zachovávaných a uznávaných zásad, ktorých dodržiavanie je zabezpečované aj právnymi normami tak, aby každé konanie bolo v súlade so všeobecnými právnymi normami spoločnosti. Ako primerané súd určil úroky vo výške 12,93 % ročne, čo pri úvere 700,- eur za 2 roky predstavuje sumu 181,02 eur. Okrem istiny súd zaviazal odporcu aj k zaplateniu úrokov z omeškania ku dňu nasledujúcemu, kedy navrhovateľ vyhlásil splatnosť celého úveru. Vo zvyšnej časti návrh navrhovateľa zamietol. Zamietol aj návrh, ktorým si navrhovateľ uplatnil zmluvnú pokutu zo sumy 968,40 eur, a to vo výške 0,05 % denne, keď poukázal na to, že táto bola dohodnutá vo výške 0,3 % denne. Súd posúdil platnosť dohody o zmluvnej pokute z hľadiska súladu s dobrými mravmi a konštatoval, že uplatnená zmluvná pokuta vo výške 0,3 % denne predstavuje 109,50 % ročne a ide o neprimeranú sankciu, ktorú znáša spotrebiteľ. Úrok z omeškania 0,3 % denne je podľa súdu v rozpore s právnymi predpismi, keďže pri občianskoprávných vzťahoch možno dohodnúť úroky z omeškania len v súlade s nariadením vlády. V danom prípade za to isté porušenie právnej povinnosti (omeškanie so splátkami) bol dohodnutý niekoľkonásobný postih, a to jednak úroky z omeškania, zmluvná pokuta, náhrada škody, ale aj poplatky za upomienku za odstúpenie od zmluvy. Súd konštatoval, že ide o hrubú nerovnováhu v právach a povinnostiach medzi poskytovateľom úveru a spotrebiteľom. Navyše súd dodal, že neurčitost' a tým aj neprijateľnosť podmienky ohľadom platenia paušálnych poplatkov a zmluvnej pokuty je zrejma aj z toho, že sám navrhovateľ nemal ujasnenú výšku pokuty. Paušálny poplatok výdavkov v sume 10,- eur súd vyhodnotil ako neprijateľnú zmluvnú podmienku, a to minimálne pre rozpor s dobrými mravmi podľa § 39 Občianskeho zákonníka.

O náhrade trov konania bolo rozhodnuté súdom podľa § 142 ods. 2 O. s. p., keďže podľa procesného výsledku hodnota uplatňovaného nároku navrhovateľa predstavovala sumu 1.038,- eur a navrhovateľ bol úspešný v sume 611,02 eur, čiže jeho úspech predstavoval 58 % a neúspech 42 %, čo predstavuje úspech odporcu. Preto pre pomer úspechu a neúspechu nepriznal žiadnemu účastníkovi náhradu trov konania.

Voči citovanému rozsudku v zákonnej lehote podal odvolanie navrhovateľ, ktorý namietal, že na zmluvu je potrebné použiť režim zákona č. 129/2010 ako predpisu lex specialis, spojený s § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka a záver súdu o tom, že sa jedná o zmluvu o pôžičke, je nesprávny. Podmienky poskytnutia úveru boli s odporcom vyjednané individuálne a vopred, pričom spotrebiteľovi bola daná možnosť ovplyvniť obsah týchto podmienok. Spotrebiteľ sám vybral z ponúknutých možností tú, ktorú označil. Následne boli totožné podmienky poskytnutia úveru dojednané aj v samotnej zmluve, kde spotrebiteľ znova vyhlásil, že zmluvné podmienky poskytnutia úveru boli s ním dojednané individuálne vopred a zmluvné sankcie považuje za primerané a v súlade s dobrými mravmi, pričom dlžník - spotrebiteľ mal k dispozícii dostatočne dlhý časový predstih na to, aby mohol prijať zodpovedné rozhodnutie, či zmluvu uzatvorí a podpíše. Nie je pravdou, že navrhovateľ s odporcom dojednal zmluvnú sankciu - zmluvnú pokutu v sadzbe 0,3 % denne, keďže táto bola dojednaná v sadzbe do 0,3 % denne a navrhovateľ si ju uplatnil iba v sadzbe 0,05 % denne. Nesprávne zmluvu vyhodnotil ako zmluvu o pôžičke a skúmal jej súlad s dobrými mravmi. Poukázal na to, že ide o výlučne o zmluvu podľa režimu zákona č. 129/2010 a nejde o zmluvu o pôžičke. Poukázal na to, že spotrebiteľské zmluvy obsahujú aj údaj o RPMN a o priemernej hodnote RPMN, nakoľko bola u neho vykonaná kontrola orgánom ochrany spotrebiteľa zameraná na správnosť údajov v jeho zmluvách o spotrebiteľských úveroch a bolo konštatované, že navrhovateľ uvádza všetky zákonom uvádzané údaje v jeho zmluvách úplne, správne a nie na prospech spotrebiteľa.

Odporca sa k odvolaniu nevyjadril.

Krajský súd, ako súd odvolací, preskúmal napadnutý rozsudok na základe podaného odvolania v rozsahu danom ust. § 212 ods. 1 O. s. p. (vychádzajúc z obsahu odvolania, odvolanie sa nedotýka výroku rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým odporcovi uložil povinnosť zaplatiť navrhovateľovi istinu 611,02 eur spolu s úrokom z omeškania 9 % ročne zo sumy 611,02 eur od 23. 5. 2012 až do zaplatenia, ktorým bolo navrhovateľovi vyhovené) a bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2 O. s. p.) rozsudok okresného súdu postupom v zmysle ust. § 156 ods. 3 O. s. p. potvrdil v zmysle ust. § 219 ods. 1, 2 O. s. p. vo výroku, ktorým súd vo zvyšnej časti návrh navrhovateľa zamietol.

Podľa § 212 ods. 1 O. s. p., odvolací súd je rozsahom a dôvodmi odvolania viazaný.

Podľa § 219 ods. 1 O. s. p., odvolací súd rozhodnutie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

Podľa ust. § 219 ods. 2 O. s. p., ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Krajský súd primárne uvádza, že základom jeho rozhodnutia je aplikácia vyššie citovaného zákonného ustanovenia, keďže sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozsudku okresného súdu a v podrobnostiach na jeho závery odkazuje. Krajský súd dodáva, že v prípade aplikácie ust. § 219 ods. 2 O. s. p. nie je žiaduce, aby boli zopakované tie vecne správne závery, ktoré sú obsiahnuté v napadnutom rozsudku okresného súdu, ako aj správne posúdenie, pretože práve za použitia ust. § 219 ods. 2 O. s. p. je postačujúce, ak vo vzťahu k odvolacím dôvodom, v danom prípade navrhovateľa, sa len na zvýraznenie vecnej správnosti rozsudku okresného súdu zdôraznia podstatné a rozhodné skutočnosti a okolnosti. Uvedený postup a záver krajského súdu je aj v súlade s uznesením Ústavného súdu SR sp. zn. IV. ÚS 350/2009 zo dňa 8. 10. 2009, podľa ktorého „....odôvodnenia rozhodnutí prvostupňového súdu a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane, pretože prvostupňové a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok (II. ÚS 78/2005, III. ÚS 264/2008, IV. ÚS 372/2008). Tento právny názor zahŕňa aj požiadavku komplexného posudzovania všetkých rozhodnutí všetkých všeobecných súdov (tak prvostupňového súdu, ako aj odvolacieho súdu a prípadne aj dovolacieho súdu), ktoré boli vydané v priebehu príslušného súdneho konania“.

Pre úplnosť odvolací súd k odvolacím dôvodom uvádza, že dôkazy hodnotí súd podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo za konania najavo, vrátane toho, čo uviedli účastníci (§ 132 O. s. p.). Hodnotením dôkazov je činnosť súdu, pri ktorej vykonané procesné dôkazy hodnotí z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie. Súd pri hodnotení dôkazov v zásade nie je obmedzovanými právnymi predpismi v tom, ako a s akým výsledkom má z hľadiska pravdivosti ten-ktorý dôkaz hodnotiť. Uplatňuje sa tu zásada voľného hodnotenia dôkazov.

Pokiaľ okresný súd návrh navrhovateľa vo zvyšnej časti zamietol, vo vzťahu k tomuto výroku okresný súd dostatočne zistil skutkový stav veci a vec správne právne posúdil. V danom prípade je nepochybné, že ide o spotrebiteľskú zmluvu v zmysle ust. § 52 a nasl. ustanovení Občianskeho zákonníka a zároveň daný úver je spotrebiteľským úverom podliehajúcim režimu zákona č. 129/2010 Z. z.. Týmito ustanoveniami zákonodarca zabezpečuje zvýšenú ochranu spotrebiteľovi, ktorý sa ocitá vo fakticky nerovnom a slabšom postavení oproti profesionálnemu dodávateľovi.

Základnú charakteristiku spotrebiteľských zmlúv upravuje Občiansky zákonník v ust. § 52. Vychádzajúc z tohto ustanovenia spotrebiteľskými zmluvami sú kúpna zmluva, zmluva o dielo alebo iné odplatné zmluvy upravené v ôsmej časti tohto zákona a zmluva podľa § 55, ak zmluvnými stranami sú na jednej strane dodávateľ a na druhej strane spotrebiteľ, ktorý nemohol individuálne ovplyvniť obsah dodávateľom vopred pripraveného návrhu na uzavretie zmluvy. Dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. Spotrebiteľom je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. Špeciálna úprava spotrebiteľského úveru je obsiahnutá v zákone č. 129/2010 Z. z., ktorým bol zrušený zákon č. 258/2001 Z. z.. Tento právny predpis v ust. § 1 ods. 2 definuje spotrebiteľský úver ako dočasné poskytnutie peňažných prostriedkov na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere vo forme pôžičky, úveru, odloženej platby alebo obdobnej finančnej pomoci poskytnutej veriteľom spotrebiteľovi. Veriteľom v zmysle ust. § 2 písm. b) zákona č. 129/2010 Z. z. je fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá ponúka alebo poskytuje spotrebiteľský úver v rámci svojej podnikateľskej činnosti a spotrebiteľom podľa ust. § 2 písm. a) zákona č. 129/2010 Z. z. fyzická osoba, ktorá nekoná v rámci predmetu svojho podnikania alebo povolania.

Základnou črtou spotrebiteľských zmlúv je to, že sú pre spotrebiteľa vopred pripravené a nie je vytvorený priestor na dojednávanie obsahu zmluvy alebo jej zmeny.

Spotrebiteľská zmluva, resp. spotrebiteľský úver však ako každý iný občiansko-právny záväzok musí spĺňať všeobecné náležitosti právnych úkonov tak, ako ich ustanovuje Občiansky zákonník v ustanoveniach § 34 a nasl.. Požiadavkou, ktorú zákonodarca kladie na každý právny úkon, je súladnosť právneho úkonu s dobrými mravmi. Ak sa právny úkon prieči dobrým mravom v zmysle ust. § 39 Občianskeho zákonníka, je absolútne neplatný a súd je povinný prihliadať na túto absolútnu neplatnosť z úradnej povinnosti. Právny úkon sa prieči dobrým mravom, ak jeho obsah (a to bez ohľadu na zmluvnú slobodu tento obsah stanoví, bez ohľadu na to, kto rozpor s dobrými mravmi zavinil) sa ocitne v rozpore s dobrými mravmi, t. j. všeobecne uznávanými pravidlami, ktoré vo vzájomných medziľudských vzťahoch určujú, aký má byť obsah právneho úkonu, aby bol v súlade so základnými rešpektovanými zásadami morálneho poriadku demokratickej spoločnosti. Jednotlivé dojednania zmluvy pritom nemôžu byť hodnotené izolovane, ale vo vzájomných súvislostiach. V danom prípade navrhovateľ vo svoj prospech dohodol pre prípad omeškania odporkyne viacero sankcií, ktoré sú síce popri sebe zákonom pripustené, ale vzhľadom na ich neprimeranú výšku súhrn týchto sankcií odporuje všeobecne uznávaným zásadám v demokratickej spoločnosti. Dohodnutý úrok z úveru dvojnásobne prevyšuje priemerný úrok za obdobné úvery poskytované v danom čase a mieste v neprospech odporkyne a predstavuje tak neprimeranú odplatu pre veriteľa za prenechanie peňažných prostriedkov. Pokiaľ ide o zmluvnú pokutu, ide o zákonný inštitút, ktorý môže byť zmluvne dohodnutý a patrí popri úrokoch z omeškania. Jeho účelom je zabezpečiť splnenie povinnosti dlžníka. Plní si zároveň aj funkciu paušalizovanej náhrady škody pre prípad omeškania dlžníka. Účelom tohto inštitútu však nie je neprimerané a nedôvodné obohacovanie sa veriteľa na porušení povinností druhého účastníka zmluvy. Zmluvná pokuta tak, ako bola medzi účastníkmi dohodnutá v čase uzatvorenia zmluvy, t. j. 0,3 % denne (čo predstavuje 109,50 % ročne), je v rozpore s účelom tohto zmluvného inštitútu. Je tak výrazne neprimerane vysoká a možno konštatovať jej rozpornosť s dobrými mravmi. Je nerozhodné, akú časť tejto zmluvnej pokuty si navrhovateľ uplatnil. Zmluvná pokuta ako inštitút musí byť posudzovaná podľa stavu, aký tu bol v čase uzatvorenia zmluvy, v celej svojej dohodnutej výške. Ako taká vo výške 0,03 % denne nemôže obstať pre rozpor so základnými princípmi fungovania spoločnosti a je od začiatku absolútne neplatná. Rovnako, pokiaľ ide o upomienky, za ktoré si navrhovateľ zmluvne dohodol plnenie 10,- eur, v danom prípade nejde o službu poskytovanú spotrebiteľovi, za ktorú by mal platiť veriteľovi odplatu. V súvislosti s upomínaním dlžníka by bolo prirodzené uplatnenie si vecných nákladov. Upomínanie dlžníka však nesmie byť zdrojom zárobkovej činnosti veriteľa a spolu s ostatnými sankciami tak znamená neprimerané sankčné zaťažovanie dlžníka. Vyhodnotením všetkých uvedených skutočností krajský súd dospel k zhodnému záveru ako prvostupňový súd, že zmluva o spotrebiteľskom úvere, uzatvorená medzi účastníkmi, obsahuje viaceré dojednania, ktoré sú rozporné s dobrými mravmi, čo spôsobuje absolútnu neplatnosť týchto dojednaní, pri zachovaní platnosti ostatnej časti zmluvy (§ 41 Občianskeho zákonníka). Navrhovateľovi nemožno priznať plnenie z neplatnej časti zmluvy, na takéto plnenie mu nevznikol právny nárok. Rozsudok okresného súdu, ktorým návrh vo zvyšku, nad priznanú istinu 611,02 eur spolu s úrokom z omeškania 9 % ročne od 23. 5. 2012 až do zaplatenia, zamietol, je tak vecne správny a krajský súd ho preto potvrdil.

O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa ust. § 224 ods. 1 O. s. p. v spojení s ust. § 142 ods. 1 O. s. p.. Dôvodom takéhoto rozhodnutia o trovách bola skutočnosť, že navrhovateľ v odvolacom konaní úspech nemal a úspešnej odporkyni v jej priebehu žiadne trovy nevznikli.

Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Žiline pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku riadny opravný prostriedok prípustný nie je.